

Szerkesztői iroda

Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 221. szám.

Szerda, szeptember 27.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentésel. —

A Bremen megérkezett Amerikába.

A dobrudzsai harcok. — A Bremen Amerikában. — A görögországi anarkia

— A mai nap hírei. —

A dobrudzsai harcok.

Budapest, szept. 27. Szófiából
sürgönyzik:

Szeptember 21-ikétől a mai napig
a bolgárok és szövetségeseinek vala-
mennyi kisebb-nagyobb hadművelete igen
kedvezően folyt le. A kezdeményezés
mindig a bolgárok kezében volt. Az el-
lenség csak visszavonulása fedezésére
kezdt támadást, amelyet a bolgárok
nagyobb járőrcsapatái visszavertek. Had-
seregeink zöme pedig folytatta munkáját
s az Amzarcsa—Pervelia-vonalon szilár-
dan megvetette a lábát. Az ellenség most
már kisebb csapatokat nem vet küzde-
lembe, hanem összegyűjti őket nagyobb
csapatokba.

Budapest, szept. 27. A Temps-
nek sürgönyzik Bukarestből:

A csernavodai Dunahidat egy re-
pülő támadás alkalmával bomba érte. A
kár azonban jelentéktelen.

A Bremen megérkezett Amerikába.

Budapest, szept. 27. Brémá-
ból sürgönyzik:

Bremen német tengeralattjáró keres-
kedelmi hajó New-London kikötője előtt
a kikötőbe való befutásra vár.
A Bremen tulajdonosa, az Oceanhajó-
zási Társaság minden felvilágosítást
megtagad a hajó rakományát és tonna-
tartalmát illetőleg. A brémal lapok cik-
kekben üdvözlik és ünneplik a Brement
és Schwarzkopf kapitányt.

Budapest, szept. 27. Bernből
sürgönyzik:

A lapok lelkes hangon üdvözlik a
Bremen kereskedelmi buvárhajót Ame-
rikába érkezése alkalmából. Azt írják,

hogy immár másodszor bebizonyították
a németek, hogy az angol-francia blokád
nem egyéb fikciónál.

Török csapatok Rigánál.

Budapest, szept. 27. Mint a
Temps Szentpétervárról jelenti, a rigai
frontra török csapatok érkeztek, amelyek
német parancsnokság alatt állanak.

Anglia légi bombázása.

Budapest, szept. 27. London-
ból sürgönyzik: Hivatalosan jelentik:

Hétfőn éjjel hét ellenséges léghajó
jelent meg a déli, keleti és északkeleti
grófságok fölött. Főcéljuk ipari telepek,
katonai fontosságú üzemek megsemmi-
sítése volt. Mostanáig nem jött jelentés
gyáraknak elpusztításáról. Több helyen
bizonyos számú kisebb ház elpusztult.
Huszonkilencen meghaltak. A léghajók
Londont nem tudták megközelíteni.

A görögországi anarkia.

Budapest, szept. 27. Athénből
sürgönyzik:

Neonaszti görög lapnak egy magas-
rangú udvari hivatalnok a következőket
mondotta:

— Beléptünk a forradalmárok tábo-
rába. Nem hallgatunk többé a királyra.
A kavallai árulás után nem szabad to-
vább haboznunk. A nép az utcákon
egész nyíltan hangoztatja a forradalmi
eszméket s a király tekintélye majdnem
egészen szétfoszott.

Budapest, szept. 27. Berlini je-
lentés szerint, az entente kormányai ab-
ban egyeztek meg, hogy az entente győ-
zelme esetén Görögországot területének
kibővítése nélküli köztársasággá alakítják.

Budapest, szept. 27. A Daily
Chronicle jelenti Athénből:

Venizelosz Krétába érkezése után
proklamációban elrendeli a görög szige-
teken a mozgositást. A királyt nem fosztják
meg a trónjától. Emberilosz Leonidasz
görögország leggazdagabb embere, egész
vagyonát a nemzeti mozgalom rendel-
kezésére bocsátotta. Kondorio lesz a
tengernagy, aki Venizeloszsal elutazott
s megelőzőleg átadta lemondását állásá-
ról a királynak.

Hágából sürgönyzik:

Angliából érkezett hírek szerint, a
forradalmárok Kréta szigeten kikiáltották
a köztársaságot s felszólították Venize-
loszt, hogy vállalja el az elnökséget. Ko-
zinában proklamálták a forradalmat.

A negyedik görög hadtest Berlinben.

Budapest, szept. 27. Berlinből
sürgönyzik:

A negyedik görög hadtest tisztjeinek
egy csoportja Berlinbe érkezett, ahonnan
Görlitzbe utaztak.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 27. A Képvi-
selőház ma délelőtt Beöthy Pál elnök-
lésével ülést tartott, amelyen folytatták
a miniszterelnöknek a kivételes hatalom
igénybevételéről szóló jelentése tárgya-
lását.

A jelentéshez ma Károlyi gróf
szólt föl, aki hosszasan foglalkozott
Németország és a monarchia viszonyá-
val. Németország élelmezés szempontjá-
ból Ausztria-Magyarországra van utalva
s minden attól függ, hogy igazságosan
osztják-e el a termést?

Az ülés folyik.

A gabonaneműek rekvirálása.

Budapest, szept. 27. Az Est
írja:

Szeptember 22-ikén rendelték el az
első törvényhatóságban a gabonaneműek
rekvirálását, amely azóta szakadatlanul
folyik. Október 10-ikéig az összes tör-
vényhatóságok területén megtörténik a
rekvirálás, azután pedig meg fog kez-
dödni az elrejtett készletek föl kutatása,
amelyet a rendőrség, csendőrség, pénz-
ügyőrök és határrendőrök fognak esz-
közölni.

HIREK.

Az erdélyi menekültek.

— A torontáli és brassói alispán szemleutja. —

Nagybecskerek, szept. 27.

Jankó Ágoston udvari tanácsos, Torontál vármegye alispánja Szervácius brassói alispán kíséretében ma szemleutra indult a vármegye egyes vidékeire, ahol erdélyi menekültek vannak elhelyezve, hogy meggyőződést szerezzenek a menekültek helyzetéről.

Az erdélyi menekültek közül újabban a következőket keresik:

Horváth Márton Mokrinból keresi 17 éves Árpád fiát a brassómezei Krizba községből.

Szigeti János tüzér (Budapest, Ludovika akadémia) feleségét Brassóból.

Puju György őrmester (Budapest, 2 sz. tart. kórház) feleségét és 3 gyermekét.

Lengyel János építész (Budapest, Battyányi-u. 14.) feleségét, anyját, nevelt leányát, egy vendégleányt és cselédjét Brassóból.

Zerwes Frigyes törzsfogó (Debrecen) Harth Henrik nagyküüllömegei százapátfalvai körjegyzőt és nála volt leányát.

Depner Péter tart. tüzérhadnagy (Arad, Erzsébet királyné-ut 20.) a Depner-családot Hóltövényből.

Hunyady Ferenc József 2. gy. ezr. népfőlkelő (Prága, József-kaszárnya) édesanyját Brassóból.

Horn Margit (Bpest, VII., Huszár-u. 5.) Hirschhorn Vilmosné gyermekével a nagyküüllömegei Halmagy községből.

Dr. Márkus János tanár (Hódmezővásárhely, Kállay-u. 28.) Márkus Mihály nyug. közs. jegyzőt Homoródról.

Dr. Baku Róbert nagydisznódi szolgabíró (Zombor) feleségét és 9 hónapos gyermekét.

András János 2. gy. e. népfőlkelő (Prága, Bruszka-kaszárnya) feleségét és 5 gyermekét Bárcanfaluból.

Papp Mátyas őrmester (Hosszupályi, Hajdum.) feleségét, 4 gyermekét, anyját a brassói Purkerez községből.

Simén András (Szombathely, kórház) Simén Andrásné 3 gyermekével Segesvárról.

Incze Manó erdőtanácsos (Segesvár) Kadácsi Bálint kir. főerdőmérnököt Köhalomról, Schmidt Vilmos kir. erdőmérnököt Nagysinkről és Horváth Valter kir. s. mérnököt Medgyesről.

Bara Ferencné (Bpest, Alsó-erdősor 36.) szüleit és kis leányát a brassómezei Türkösről.

Bozorné Dimény Erzsike színésznő (Borossebes) Dimény Lajost és családját Fogarashól.

Kugler Gréte (Temesvár, József-város, Fröbl-u. 62.) anyját Kugler Rózát, rokonait Hornung Gusztáv brassói postafelügyelőt, Aesch Frigyes brassói városi adópenztárost és Kugler Vilmos brassói városi adótitstet.

Hegyi Jenő ügyvéd (Oroszáza) Hegyi Andrásné, Német Mihályné, Gyarmathy Albertné a nagyküüllői Héjjasfalváról.

Niesner János keresi feleségét Brassóból. Schuller Mihály Brassóból keresi feleségét és hat gyermekét.

Hátyás Mihály Brassóból keresi feleségét Mária és Géza fiát.

Brotya Ferencné Brassóból keresi anyját Bara Istvánnét.

A Brassóból elmenekült bolgárszégi erdő-ört kéri Langavér Sándor, hogy értesítse hol-tétéről (Kolozsvár 170 sz. tábori posta.)

Kónya István mészáros (Katalinfalva községben Torontál vármegye) keresi feleségét Kónya Ilonát és négy gyermekét: Anna 23 éves, Árpád 14 éves, Irén 13 éves és József 10 éves, a brassómezei Csernátfaluból.

Csergő József erdőőr (Makó, Erzsébet-szeretetház) keresi családját a fogaraszvármegyei Törösvárról.

Máthé Sándor nagyváradi m. kir. 24. honvéd törzssztagbeli cipész keresi a feleségét szül. Herman Magdolnát és 6 gyermekét, akik közül a hatodik az uton született, Brassóból való menekülés közben.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Mayerhofer Gyuláné (Nagybecskerek, Jenő herceg-utca 15) keresi szüleit, Rein György és nejét a brassómezei Botfalu községből.

Gáspár János (lakik: Nagybecskerek, Magyar-utca 44.) keresi Bedő Mózeszt Halmagyról.

Székely Lajos Brassóból, Segesváron fűtő-házi munkás, keresi feleségét sz. Tégiás Irént.

A Brassóban házicselédként szolgálatban volt, Mokrinba Torontál megyébe menekült Bara

Erzsi Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzsi Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Vánca Anna Csikmadaras (Csikmege) keresik szüleit.

Özv. Lipták Mórné (Bégafő, Torontál m.) keresi szüleit Maierbuchler Oswaldot és nejét Brassóból.

Schmitz Györgyné (Bégafő, házszám 2, Torontál m.) keresi férjét Schmitz György asztalost Brassóból.

Langaver Sándor (170. sz. tábori posta) keresi Baresa András Brassóból menekült bolgárszégi erdőört.

Gázipor Jánosné (Alsóelemér, Torontálmege) keresi édesatyját Mihály Gábort, édesanyját Mihály Annát és 8 éves kis fiát Gázipor Jánost acsikmegei Csikszentmártonból. Továbbá unokaöccsét Csóti József gyalogost a brassói 46. gy. e. tartalékkórház trachoma-osztályából.

Máté Sándor cipész, a 24-ik honvéd gyalogezred törzssztagjánál Nagyvárad, Uj tüzérekaszárnya, keresi feleségét Máté Sándornét szül. Hermann Magdolnát és 6 gyermekét, Sándor, Ferenc, Mariska, Ottó, Dezső és 10 napos csecsemőt. Brassóból, Vasut-utca 22. szám.

A következő Felsőeleméren elhelyezett erdélyi menekültek keresik hozzátartozóikat:

Bottesz Jánost és nejét Szárát keresi Schneider Katalin. — Preits Katalint keresi fia János. — Kotschken János keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Löx András (Földvár) keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Joanesch János (Földvár) keresi nejét Katalint és 6 gyermekét. — Brenndörfer György és Keresztély (Prázmár) keresik anyjukat Annát. — Báditoiu János keresi szüleit Györgyöt és Mária anyját. — Orgidan Vazul keresi György és Elena anyját. — Szinbucher Miklós keresi apját Miklóst és anyját Annát. — Buholezián György keresi szüleit Jánost és Mária. — Sándru János, keresi anyját Mária. — Purkera János keresi anyját Mária. — Brenndörfer Keresztély keresi testvérét Mártát. — Róth Márton keresi anyját Annát. — Römer György keresi apját Jánost és anyját Mártát. — Düek Victor keresi nejét Hermiánát és Matild leányát. — Imre Ferenc (Apáca) keresi szüleit Pált és Mária. — Tichy Henrik szövőmester (Brassó) keresi nejét Elizát 3 gyermekeivel. — Sipos Lina keresi anyját Szalánzi Józsefnét.

A vármegye főispánjához újabban a következő adományok érkeztek az erdélyi menekültek javára: Bürger és Grünwald cég Nagybecskerek 50 K, Teodorovics Sándor Szamos 100 K, Temmer testvérek Nagybecskerek 50 K, Temmer Salamon 50 K, Radics Milán 20 K, Galagonyás község előjárósága gyűjtés eredményeként 132 K 30 f, az árdoki jegyző gyűjtés eredményeként 232 K 10 f.

A városi rendőrkapitányság útján Krausz Gyula, a Városi Mozi bérlője gyermekeipöket és ruhákat adományozott az erdélyi menekülteknek.

— **Hivatalos jeleintések szephemher hó 26-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jeleintéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Höfer jeleintései:
Keleti harctér:
Románia elleni harc vonal:

A Vulkan- és Szurduk-szorost nagy román erőknek nagykiterjedésű átkarolása elől kiűrtettük. Nagyszabedű új harcok fejlődtek. Erdély keleti harc vonalán helyenként összeütkezésekre került a sor. Székelyudvarhelytől délre egy horvát honvédzászlóalj tulerőben levő osztagoknak több támadását elkeseredett közelharcokban visszaverte.

Károly főherceg arcvonala: A hármas országhatáron, Dornavatrától délnyugatra orosz-román előretöréseket megghiusítottunk. Galicia délkeleti szögletében az ellenség változatlan hevesseggel folytatja támadását. A Ludovaterületen harcoló német csapatok hősies ellenállásban minden erőfeszítésük megghiusult. — Lipót bajor herceg arcvonala: Perepelnikről északra délre tegnap is számos ellenséges támadás omlott össze. Matynnál, Swininchtyl keletre repülőink Farman-típusú orosz óriásrepülőgépeket menekülésre kényszerítettek.

Olasz harctér:
A Karszt-fensik déli része időnkint az ellenséges tüzérség heves tüze alatt állott. A Fleims-völgyi arcvonalon az olaszok a Dossaccio-

erődöt es Cardinal-Collarondo szakaszt tüz alatt tartották. A Cancenangolon 27 alpinit, köztük 2 tisztet elfogtunk. A Cimone-csucson eltemetettek megmentésére felajánlott fegyverszünetet az ellenség visszautasította. Ebben az ügyben parlamentair utján váltott jegyzékek szószerint így hangzanak: A Tonezza-Cimone-szakaszon küzdő cs. és kir. osztr.-magyar had-erők parancsnoka a szembenálló olasz királyi csapatok parancsnokához: Az általunk légbepöpitett Cimone-csucs romjai alatt még nagyobb számú élő olasz katona fekszik, akik segítségért kiáltanak. Készek vagyunk segíteni rajtuk és megszabadítani sirjuktól őket, ha az olasz tüzérség és gyalogság ma, 1916 szept. 25. délután két órától este hét óráig a Monte-Cimona irányzott tüzét beszünteti. Magától értődőleg ez ép úgy vonatkozik az Astico-völgyben levő olasz ütegekre, mint azokra, amelyek az Astico-folyótól nyugatra és keletre emelkedő magaslatokon vannak elhelyezve. Ez alatt az idő alatt olasz járőrök az Astico és Rio-Freddo közötti erődített vonalakon tul nem mozdulhatnak előre, ellenkező esetben beszüntjük a segítőakciót és a tüzészünetet megszegettnek fogjuk tekinteni. Ha a királyi olasz parancsnok ebbe nem megy bele, az olasz katonákat sor-sukra bizzuk. A vonatkozó választ szeptember 25-én déli 12 óráig a Forni melletti előőrsi vonalunkban kérjük leadni. Sürgős elintézését kérünk. 1916 szept. 25. délelőtt 10 óra 3'45 perc. Az olasz válasz erre a következő volt: Megfontolásával annak, hogy az osztrák-magyar csapatok amint saját sebesülteiknek segítségére tudtak sietni, az alatt a hosszú idő alatt, amely az aknarobbanás és az olasz tüzérségi tüz megkezdése között eltelt, emberiségéből olasz sebesülteken is segíthettek volna, a hadseregparancsnok ur öngyméltósága indokoltnak tartja, hogy a tüzeles kért beszüntetésébe ne egyezzen bele. Albricci vezérőrnagy, vezérkari főnök.

Délkeleti harctér:

Albániában nincs ujság.

A német nagy főhadiszállás jeleintései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: A Somme és az Ancre között tegnap a szövetségesek nagy viaskodásának negyedik napján az angol-francia gyalogság egységei támadásba fogott. A délen bevezetett harc változatlan dühvel tombolt éjjel is. Az Ancre és Eaucourt, L'Abbaye között az ellenség rohama tüzünkben fennakadt vagy pedig vonalaink előtt véresen összeomlott. Azon sikereket, melyeket az ellenség Eaucourt-L'Abbayetól keletre és Gaedecourt-Bocuhavesnes vonalban fekvő falvak elfoglalásával elért, el kell ismerni. Mindenekelőtt azonban hősies csapatainkról kell megemlékezni, amelyek itt vállvetve küzdő angol-francia haderőkkel és az egész világ hadiipara által hosszú hónapok munkájával készített tömegesen alkalmazott harci eszközökkel szembeálltak. Bouchavesnesnél és tovább délre a Sommeig a franciák gyakran megisméltelt előtörése a legsúlyosabb áldozatok között megghiusult.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg harc vonala: Marjanovnál nagy ellenséges erőknek hatszoros rohama teljesen és a legvéresebb veszteségek között kudarcot vallott. Bordunynál (Krewotól nyugatra) egy repülő kemény küzdelem után lelőtt egy orosz óriásrepülőgépet. Ugyanezen a vidéken légi harcban egy orosz egyfelől is elpusztult. Károly főherceg harc vonala: A Ludovaszakaszon újra heves ellenséges támadások, tovább délre pedig részleges előtöréseket visszavertünk.

Erdélyi harctér:

A nagyszabedű harc vonala: A Szurduk-Vulkan-szorost nyereg vonal mindkét oldalán román erők elfoglalták a határhegyeket. Maguknak a szorosoknak őrségei minden támadást visszavertek, ma éjjel azonban parancsra hátrább vonultak.

Balkáni harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: Az arcvonalon nincs különös esemény. Egy léghajónk és repülőink újra megtámadták Bukarestet.

Macedóniai arcvonal:

Szeptember 24-én a Presba-tól keletre és Florina mindkét oldalán a bolgár csapatokra nézve kisebb kedvező ütközetek folytak le. Helyenként élénk tüzérségi harc. — Ludendorf.

— **Kinevezés.** J á r o s y Lajos m. kir. honvédőrnagyot Nagybecskerekéről Lugosra kineveztek a 8. m. kir. honvédkiegyesítő parancsnokává. J á r o s y Lajos őrnagy a háboru kezdete óta Nagybecskereken állomásozott s széles körben köztisztelet és szeretet környékezte, úgy hogy távozása élénk sajnálkozást kelt.

— **Beiratások a főgimnáziumban.** A beiratások a főgimnáziumban szept. 28, 29 és 30-án eszközöltetnek 9—12-ig az igazgatói irodában régi gimn. épület. A tanuló hozza magával utolsó évvégi bizonyítványát és újraoltási bizonyítványát, ha I. (első) osztályba jön vagy más intézetből lép át az itteni gimnáziumba, születési kivonatát is. A szokásos jelentkezések az egyes osztályfőnököknél ezeken a napokon — minthogy az intézet nincs a saját épületében — a beiratások alkalmával elmaradnak ugyan, de okt. 3-án, az elrendezés, törvényolvasás napján, az egyes osztályokban fognak megtörténni. Tehát okt. 3-án minden tanuló hozza magával ismét az utolsó évvégi-, újraoltási bizonyítványát, illetőleg születési kivonatát. Felvételi díjat (15.50 K) mindenki köteles fizetni a beiratásnál. Tandij az egész év folyamán két részletben fizetendő 60 K. — Igazgatóság.

— **Adomány.** Czikajlo László gyógyszerész 100 koronát adományozott lapunk útján az erdélyi menekültek segélyezésére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Plébánosi vizsgálatok.** Mint Temesvárról írják, az őszi plébánosi vizsgálatokat most tartották meg a csanádegyházmegyében. Plébánosi képesítést nyertek: Brénnér István, Kornauth József, Tóth Péter, Bittenbinder György és Schultz István.

— **Köszönet.** Rankovics Mihály, a Törökbecsei Takarékpénztár főkönyvelője a felső keresk. isk. deáksegélyző-egyesületének 50 koronát adományozott, amelyért ezuton is halás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

Járosy Lajos m. kir. honvédőrnagy 5 koronát adományozott a mentőknek, amiért köszönetet mond Kollarich Gábor mentőtiszt.

— **Temetés.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett az elhunyt **Bence Antal** műbutorgyárost. A temetési szertartást **Magyar Pál** pápai kamarás apátplébános végezte nagy papi segédlettel a gyászháznál szép beszéddel bucsuztatta el az elhunytat, esetelvé a munkás férfi érdemeit. A gyászszertartás után, amelyen a családtagokon kívül nagyszámú gyászoló közönség vett részt, a megboldogultat kivitték a róm. kath. temetőbe s az ottani családi sírboltban örök nyugalomra helyezték.

— **Gyűjtünk szilvamágvakat.** A Hadsegélyző Hivatalhoz napról-napra érkeznek be szilvamágvaküldemények, biznyságul annak, hogy az akció a közönség élénk érdeklődésével és nemes pártfogásával találkozik. A hivatalnak azonban a kellő eredmény eléréséhez nagyobb mennyiségű magvakra van szüksége, miért is nagyon fontos volna, ha lehetőleg minden háztartás s mindenki aki lekvár és pálinka főzéssel foglalkozik, küldje be a magvakat a Hadsegélyző Hivatalhoz. Sokan vannak, kiknek nem áll módjukban, hogy anyagilag röjjiék le hálájukat a vitéz harcosok iránt, kik vérukkal védelmezik meg az itt maradtakat, azok a semmi költségükbe nem kerülő csekély fáradsággal teljesíthetik legszebb kötelességüket. Nekik csekély fáradságot, az elesett hősök családjaiknak azonban jelentékeny segítséget jelent az akció lelkes támogatása. A magvak összegyűjtésének és csomagolásának költségeit készségesen megtéríti a hivatal, 100 kg-ként 8 (nyolc) koronával. Aki nem vesződhet a szállítással adja át az anyagot a község tanítójának. A csomagokat a posta és a vasut díjtalanul szállítja, ha „Gyógynövény” jelzéssel vannak ellátva. Cím: Hadsegélyző Hivatal Budapest V, Akadémia-utca 17.

— **A tábortestület köréből.** A tábortestület magánpostacsomagforgalomban ezidő szerint a következő tábortestületi postahivatalok vesznek részt: a 8, 9, 11, 19, 19/II, 20, 20/V, 24, 34, 36, 37, 39, 51, 54, 55, 64, 69, 76, 79, 80, 83, 95, 96, 98, 102, 110, 111, 113, 125, 128, 133, 137, 138, 140, 140, 145, 146, 147, 148, 167, 175.

176, 177, 178, 180, 181, 183, 184, 185, 188, 202, 203, 207, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 231, 237, 239, 242, 250, 252, 253, 255, 258, 259, 267, 273, 274, 276, 277, 278, 282, 283, 284, 287, 288, 289, 291, 292, 294, 295, 302, 307, 315, 316, 319, 323, 324, 335, 336, 338, 340, 354, 364, 369, 372, 376, 377, 378, 385, 386, 389, 400, 400/II, 400/III, 444, 444/III, 510, 511, 512, 513, 514, 517, 600, 601, 602, 605, 607, 608, 611, 612, 613, 615 és 630 számúak, valamint a magyar és osztrák csapatok által Orosz Lengyelországban, Szerbiában, Montenegróban és Albániában megszállott területen működő, helynév szerint megjelölt hadtápostahivatalok, mint a hozzájuk utalt katonai parancsnokságok, csapatok és intézetek tábortestületi postái. Az utóbbiak közül csak a Koszovo melletti Mitroviczában és a Novipazarban működő hadtápostahivatalok vannak kivéve, ahová tábortestületi magánpostát nem lehet küldeni. A 11, 39, 51, 125 és 239 számú postákhoz, valamint a helynév szerint megjelölt hadtápostahivatalokhoz tábortestületi magánpostát állandóan, vagyis bármely napon, a tábortestületi magánpostaforgalomban résztvevő többi tábortestületi postához ellenben csak minden hétfőn, kedden és szerdán lehet postára adni.

— **Meteor az időről.** Meteor legújabbán a következőket jelenti az időjárásról: Szeptember hónap legközelebbi változásai napjai a 27—28-iki változás napok, amelyek a melegebb jelleget támogatják, míg a 30-iki a szeles, változó időt segítő elő Október változás napjai a bolygók részéről: 4. változó, 5. enyhe, száraz, 7. csapadékos, 11. száraz, hűvös, 19. szeles, hűvös, csapadékos, esetleg viharos, 23. enyhe, száraz, derült, 25. száraz, derült, 26. változó, csapadékos vagy szeles, 29. szeles, esetleg viharos, hűvös, csapadékos, 31. csapadékos.

— **Torontáliai veszteséglajstroma.** A legutóbb megjelent 463. sz. hivatalos veszteséglajstrom a következő torontáliaiokról ad hírt:

Hősi halált haltak: (Valamenyien a 7. honvédegyezredből) Anstädter György Omlód. — Barta János Felsőmuzslya. — Butvanszki Sándor Nagymargitta. — Christian József Uppécs. — Doklean György Ujözora. — Dragan Ferenc József Torontáltorda. — Focht József Párdány. — Follmer János Beresztóc. — Glavan Lázár Fény. — Ivancsics Zoltán Módos. — Kelemen Pál Ujándorfalva. — Kimpanov Sándor Aracs. — Kovács György Szőlőudvarnok. — Kovacev Tamás Törökbecse. — Kuntity Ignác Karlova. — Laskai József Torontáltársárhely. — Lengyel Ilés Tógyér. — Markov Milos Nagykikinda. — Miók Mózés Écska. — Murgics Péter Orlód. — Neralics Mihály Tárcsó. — Oláh István Töröktopolya. — Papp Bálint Torontáltársárhely. — Perisity János Karlova. — Péritsin Milos Torontáltudvar. — Péternell József Pancsova. — Pisarosin János Ujözora. — Schaff Bernát Istvánföld. — Sebő György Felsőaradi. — Simon Frigyes Ferencfalom. — Stancsics András Perlasz. — Stein Jakab Máriaföld. — Szekesán Miklós Szárcatelek. — Szekulity Szlavkó Nagykikinda. — Tereczky István Aracs. — Trailov Iván Beodra. — Urszuleszku Julián Écska. — Vodemicsar Frigyes Torontálsziget. — Zom Péter Ferencfalom. — Zsebelyán Mihály Kevedobra. — Azonkívül: Heinrich Ádám 8. tüzér. ezred. Nagytárnok. — Juhász Dániel 3. vadászszázalój Alsóittebe. — Kolozsvári Sándor 3. v. zászló. Párdány. — Marian Mili-voj 3. v. zászló. Szentpéter. — Sodor Jenő 8. tüzérezr. Nagybecskerek. — Suvák István 8. tüzérezr. Perlasz. — Szekerián Lázár 30. h. gy. e. Végszentmihály. — Szika János 3. vad. zászló. Nagytószeg. — Tari János 3. vadászszázalój Nagyszentmiklós.

Megsebesültek: Babcsányi Jenő tart. hadapród 2. tiroli császárvadászezred Zombolya. — Jakobs Gyula fővadász hadaprójelölt 3. vadászszázalój Tamásfalva. — Korkán Pál fővadász hadaprójelölt 3. vadászszázalój Gyertyámos. — Továbbá a 3. vadászszázalój legénysége közül: Bálint Sándor Bolgártelep. — Batyik Pál Törökkanizsa. — Bernauer Árpád Zombolya. — Bodri János Porány. — Bozsik József Keviszöllős. — Budai István Nagykikinda. — Csebzánov Mikko Klári. — Dávid András Tor.-Torda. — Fejes István Tor.-Torda. — Focht János Tor.-Szécsány. — Geba Mihály Nagykikinda. — Gurán János Óbesenyő. — Hepp Ferenc Zombolya. — Ilin Bogdán Klári. — Jovanovics Szvetozár Pancsova. — Kasztory Vilmos Csernye. — Kimpanov Izidor Aracs. — Kollár Mihály Kis-zombor. — Kovács Illés Magyarszentmárton. — Köpper Mihály Szentborbála. — Kurjacski Miklós Szerbszentmárton. — Masa János Tor-Torda. — Milos György Pészak. — Müller József Tor.-Szécsány. — Ókrös István Szőreg. — Staitz Marko Kumán. — Tosits István Ujszent-

péter. — Tóth István Padé. — Vastagh István Hódegyháza. — Velics János Ujözora. — Virág Illés Magyarpadé. — Azonkívül a 8. tüzér ezredből: Beliczán Miklós Sárafalva. — Fendler György Aracs. — Gutleber Dezső Nagykikinda. — Markusev Szilárd Cseta. — Theisz Jakab Nagybecskerek. — Welker János Tárcsó.

Hadifogságba estek: Szőke Pál hadnagy 5. h. gy. ezr. Módos (Krasznójarsk, Orosz.) — Decernics Milos 7. h. gy. e. Dolova. — Junkert Mátyás 8. tüzérezred Egres. — Kiss István 8. tüzérezr. Zsigmondfalva. — Schmidt Pál 8. tüzérezr. Kanak.

— **A kard és a toll** akárhányszor átveszik egymás szerepét anélkül, hogy elcserelnék vagy elhagynák hivatásukat. A kard most örökkévaló dicsőségünk krónikáját írja, a krónikás tollának harcolnia is kell, hogy ami a front mögött történik ne legyen méltatlan fegyvereink dicsőségéhez. Szakértő, világos hadi magyarázatokkal és kitűnő térképekkel támogatott hadtudósításaiban az Ujság napról-napra a legpontosabb képét adja a háború állásának és fejleményeinek az összes harctereken. E mellett a legéberebb harcosa a belső frontnak. Szakadatlan küzdelmet folytat a rendkívüli viszonyok minden dicstelen velejá-
rója, minden uszora: drágítás és visszaélés ellen. E harcok tevékenységében is választékos érett. Komoly szava és emelkedett nézőpontja az Ujságot megtartotta annak, ami mindig becsíránnya és büszkesége volt: a legintelligensebb, legmegértőbb, legjobb magyar közönség lapjának.

Összes izraelita vendégeimnek ezuton kívánok boldog ujévet.

Marcoin Jenő
a Kaszinó bérletje.

Igen tisztelt izraelita vevőimnek és ismerőseimnek

boldog ujévet kívánok.

Tolvay Józsefné
női-divatárusnő.

Izraelita vendégeimnek és jóakaróimnak ezuton kívánok

boldog ujévet.

Remsing Mátyás
a Korvó-kávéház tulajdonosa.

Izraelita vevőimnek és jóakaróimnak ezuton kívánunk

boldog ujévet.

WEHNER TESTVÉREK
mészáros- és hentesüzlet-tulajdonosok.

Összes izraelita vendégeimnek és ismerőseimnek ezuton kíván

boldog ujévet

Bobek György
a „Pesti”-szálloda tulajdonosa.

Összes izraelita vendégeimnek és ismerőseimnek ezuton kívánunk

boldog ujévet.

Tóth és Norizsán

a Nemzeti kávéház tulajdonosai.

Mélyen tisztelt izraelita vevőimnek és jóbarátainak

boldog ujévet kívánok.

Kölbig Jenő
„A fehér macskához”.

Igen tisztelt izraelita vendégeimnek és jóakaróimnak ezuton kívánok

boldog ujévet.

Mayer János
vendéglős.

Összes izraelita vendégeimnek és jóakaróimnak ezuton kíván

boldog ujévet

Beneth Károly

a „Kösa”- „Magyar Műveltség”- és „Korona”-szállodák tulajdonosa.

Harctéri levél.

Olasz harctér, 1916 szept. 14.

Hajnalodik. Körülöttem a félig felhőkbe takart hegyes csúcsok emelkednek. Teli tüdővel szívom az erős, csipős, hideg levegőt. A felkelő nap első reszkető sugára málázva táncol a távolban látszó templom tornyán. Csend van, egy puskalövés sem hallatszik, mintha az egész természet aludna, mintha kihalt volna az egész táj. Fedett futóárok nyulik ki a „lager“-ből — ki az állásba. Schrapnellmentes. A bejáratnál sietni kell, az olasz idelát — idelöhet. Kérve a futóárokból a kuszált drótakadályok kigyóznak, a hegyoldalban hátsó állások, robbantott árok, egymásra tornyosuló homokzsákok. Kilépek a tisztásra, előttem az olasz 800 lépésnyire a P... csucsán. Kopár itt minden, a hegyes csúcsok szürkén, mereven nyulnak a szokatlanul tiszta ég felé. Fűrészve hordozom körül szemeim, lelkem bolyong valahol messze szép Magyarországon; képzeletemben ott vagyok, látom a sik Alföldet szélmalmaival „T“ alakú gémeskutjaival; látom képzeletben a ke-replő golyót, a légben tovasikló fecskét, mely csicseregve rebben tovább.

Otthon most nyár van, a kertünk végében levő rezgőnyárfá levele ezüst színben csillog a napfény tengerében; itt hűvös van, a nap csak néha-néha buvik ki a felhőrojtok közül. Ez is csak nagy ritkaság, többnyire felhőkbe burkolva van itt az egész táj; a hideg, párás levegő átláthatatlan fátyolt von a szem elé; a nap, a fenséges táj órákig elbukik a fodros, csipkés felhők mögé.

Most tiszta az idő. A hegy peremén állatok, alattam szédítő mélység tátong, 2200 m. magasságban vagyok. Állok, nem lehet egy lépést sem tovább; körülöttem gondozatlan kationasírok. Csupas, a virág az itt csak fogalom, még fü se nő rajtuk. Két fadarab egymásra szegelve, ez a kereszt. Szikla itt minden, a sziklatörmelék halmaz; alatta a hős alusza örök álmát. Szeretnék leborulni e sírokra, sírva fakadni, könnyeimmel puhává, lágyvá áztatni a kemény fekhelyet; szeretném csókolni minden atomját a sziklatakarónak. Sapkám kezemben tartom, szemeim lesütve — imádkozok a névtelen hős sirjánál. Könnyeim fátyolán keresztül csillogó fényben uszít minden. Lent mélyen, mint egy óriási zöld kigyó, az Isonzó vize kanyarog, tul rajta messze belátni mélyen Olaszország földjére: Udine délre tölem a tenger, a Monte-San-Michele négyszeresen csipkés csúcsa, 8-szoros távcsövön pedig a láthatáron, hol az ég ölelkezik a földdel: Velence.

Tompa merengésben, lelkem borzongatóan simogatja valami, borzongatóan, mégis oly lágyan magasztosan — a panorámába illő táj lelketragadó gyönyörűsége! Aztán letekintek újra a sírokra s valami összefüggéstelen „valamit“ találok ezek között. Magyar hősök pihennek itt idegen földben, semmi jelzés, csak egynémelyiken van tentacerezával ilyen irás: „Itt nyugszik egy névtelen hős“ — vagy — szarkaláb girbe-görbe betűkkel: „2 olasz“. Van olyan sir is, mely srappnell, gránát hüvelyekkel van borítva; — minden, minden oly kopár, hideg itt, de ha szettektek, messze ölelkező, összeolvadó színek, a zöld völgy, a vöröstités templomtorony, a tenger kéklő tükré, harmonikus, varázslatossá tesz mindent. S mégis, úgy érzem, hogy ez azért mind eltűnhet, elhomályosulhat a napfényben pompázó, csendes kis házuk mögött. Nézem a felségesen szép tájat, nézem, de lelki szemeim máshol járnak: nekem szebb, lelkemet felemelőbb helyen: otthon, szép Magyarországon.

Most csend van itt, a golyók nem füttyünek, a gránát nem bug, nem hallatszik csatazaj, a fegyvercsövek ásitva, némán néznek a drótakadályok elé, a gépfegyver pihen szétvetett három lábán, a páncéllemez nem patog az őrszem előtt. S ez mind borzalmas szép, kitekintve a páncéllemezén levő lyukon, mint egy keretbe foglalt kép, látszik a sziklakon legurított szögesdrótos „spanyol-lovas“; sziklák, kövek merednek ki szürkén, valamikor vérről öntözve, elhagyott fegyvertöltények, üres konzervdobozok, fel nem robbant kézi-gránátok, s mindezek között szerényen fejt lehorgasztva — a havasi gyopár. Máshol a baka leszedi, itt megmarad, itt hozzá nem fér senki sem. Itt virulhat, bolyhos levelehez nem ér emberkéz.

Tul a drótakadályokon 12—15 lépésre az olasz Innen nem látni, csak mikor a lövés elsötétül, akkor tudjuk, az olasz áll ott: néz farkasszemet a két ór, csak néha-néha repül egy golyó s akkor a páncéllemez élesen patog. Most csend van, az acélisakos talián ajkáról nem hangzik e szó: „Avanti!“

Megtörtént, hogy ha az őrszemünk reálott, ha megjelent a lövésnél, akkor elkiáltotta magát: „Kein treffer!“ vagy a román hadüzenet után való napon magyar eljött kiáltottak

kórusban. S mi csak hallgattuk a kacagást, a magyar éljen olyan szívhemarkoló volt, szerettem volna egy ugrással ott teremni árkukban, torkukra fojtani a magyar szót. Dühös voltam, kezemet ökölbe szorítottam. A kölcson visszajár. Híre jött, hogy Tutrakan elesett, 20.000 román elfogtunk, ekkor visszaadtuk a kölcson; egy faladát készítettünk, kivágtuk rajta: „20.000 román fogoly, 100 ágyu Éljen!“ — A faladába két gyertya égett, kivilágítva fittették a fedezék tetejére. Felesleges irnom, hogy a faladát szítává lötték. Most már mi kacagunk. Így van ez itt. Borzalmasan szép itt minden.

A bolyhos felhő ereszkedik lefelé, a nap csillogó sugára eltűnik mögötte, a szem elé átláthatatlan lepelt von a természet felhőből; tiz lépésre sem látni. Csend van, az ór mereven néz, fagyos szemekkel bámul a ködben eltűnő drótakadályok elé.

A magyar oroszlan örökdi.

Jakucs Lajos.

Nagyzerzébetlak község előljárósága.

9741—916. sz.

1230—3.3

Nyilvános árverési hirdetmény.

Nagyzerzébetlak község előljárósága ezenel közhírré teszi, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező s a Béga-folyón, a Perlasz község alatti átkelőnél gyakorolható **kompvámszedési jog** az 1917. évi január hó 1-től számított egy, esetleg három évi időtartamra Nagyzerzébetlak községébe tanács-termében az 1916. évi október hó 1-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbeadni fog.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában megteudhatók.

Nagyzerzébetlak, 1916 szept. 20.

Községi előljáróság.

Egyedül álló fiatal

német nő

állást keres

mint

nevelőnő vagy társalkodónő.

Cimek kéretnek

BOGÁROSRA, Fő-utca 161.

Torontálmegye.

1235 - 2.1

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága felhívja a menekült nyugdíjasokat, nyugbéréseket és kegydíjasokat, hogy — amennyiben ez még nem történt volna meg — jelenlegi lakáscímüket, (megye, község, utca, házzám) vagy közvetlenül annak az üzletvezetésnek jelentsék be, amely járandóságaitk addig is utalványozta, vagy pedig azt ugyanebből a célból mostani tartózkodási helyükhöz legközelebb fekvő államvasuti állomással közöljék.

Intézkedés történt, hogy a végellátásban részesülő menekültek esedékes járandósága a postatakarékpénztár útján fizetessék ki.

Nyugtát csak azok tartoznak a folyósításra illetékes üzletvezetéshez beküldeni, akik el-látatlan gyermekek után gyermeksegélyt is kapnak, többiek illendősége a menekülés tar-tamára nyugta nélkül fog kifizettetni.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

A törvényszéki palota közelében

veteményes kertet

keres bérbe

Joó Dániel, fogházormester.

November elsejére két csinosan bútorozott szoba

lehetőleg Amerika-városrészen

:: :: kerestetik. :: ::

Ajánlatok az olajgyárba címzendők.
1228—X.1

5872—1916. szám.

1239—3.1

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy városunk hatá-
ban f. évi szeptember hó 22-én egy F éves-
nek látszó magyar fajta fehér tehér bitang-
ságban találtatt.

A jogos tulajdonos f. évi október hó 3-ig
a rendőrségen átveheti.

Nagybecskerek, 1916. évi szeptember hó
24-én.

Dr. Deák rendőrkapitány.

Egy vagy két pár igáslovat

megvételre keres a

Nagybecskereki Olajgyár.

Utcai

elárusítókat

keres a

„Torontál“

napilap kiadóhivatala.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó
eredményrel végzett fiu heti-
fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Ujság- és nyomtatvány- makulatura

nagyobb mennyiségben
kapható.

Cim a kiadóhivatalban.